

Convenția europeană a drepturilor omului

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

amendată de Protocoalele nr. 11 și 14,

însoțită de Protocolul adițional și de
Protocoalele nr. 4, 6, 7, 12 și 13

Textul Convenției este prezentat așa cum a fost amendat în conformitate cu dispozițiile Protocolului nr. 14 (STE nr. 194) începând cu intrarea acestuia în vigoare la data de 1 iunie 2010. Textul Convenției fusese amendat anterior în conformitate cu dispozițiile Protocolului nr. 3 (STE nr. 45), intrat în vigoare la 21 septembrie 1970, ale Protocolului nr. 5 (STE nr. 55), intrat în vigoare la 20 decembrie 1971 și ale Protocolului nr. 8 (STE nr. 118), intrat în vigoare la 1 ianuarie 1990. Textul Convenției conținea în plus textul Protocolului nr. 2 (STE nr. 44) care, potrivit art 5 § 3, făcuse parte integrantă din Convenție de la intrarea sa în vigoare la data de 21 septembrie 1970. Toate dispozițiile amendate sau adăugate prin aceste Protocele au fost înlocuite prin Protocolul nr. 11 (STE nr. 155), începând cu intrarea acestuia în vigoare la data de 1 noiembrie 1998. De la această această dată, Protocolul nr. 9 (STE nr. 140), intrat în vigoare la data de 1 octombrie 1994, a fost abrogat, iar Protocolul nr. 10 (STE nr. 146) a rămas fără obiect.

Doar versiunile în limbile engleză și franceză ale Convenției sunt oficiale. Această traducere nu reprezintă o versiune oficială a Convenției.

Curtea europeană a Drepturilor Omului
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex
www.echr.coe.int

CUPRINS

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.....	5
Protocolul adițional	32
Protocolul nr. 4	35
Protocolul nr. 6	39
Protocolul nr. 7	43
Protocolul nr. 12.....	49
Protocolul nr. 13.....	53

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Roma, 4.XI.1950

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Considerând Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948 ;

Considerând că scopul acestei declarații este recunoașterea și aplicarea universală și efectivă a drepturilor pe care ea le enunță ;

Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi și că unul dintre mijloacele pentru a atinge acest scop este apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ;

Reafirmând atașamentul lor profund față de aceste libertăți fundamentale care constituie temelia însăși a justiției și a păcii în lume și a căror menținere se bazează în mod esențial, pe de o parte, pe un regim politic cu adevărat democratic, iar pe de altă parte, pe o concepție comună și un respect comun drepturilor omului din care acestea decurg ;

Hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri pentru garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală ;

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

TITLUL I DREPTURI ȘI LIBERTĂȚI

ARTICOLUL 2

Dreptul la viață

1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal când infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.
2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță :
  - a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale ;
  - b. pentru a efectua o arestare legală sau a împiedica evadarea unei persoane legal deținute ;
  - c. pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

ARTICOLUL 3

Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

ARTICOLUL 4

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.
2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.
3. Nu se consideră „muncă forțată sau obligatorie” în sensul prezentului articol :
  - a. orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de articolul 5 din prezenta Convenție sau pe durata libertății condiționate ;
  - b. orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză serviciul militar din motive de conștiință în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu ;
  - c. orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității ;
  - d. orice muncă sau serviciu care fac parte din obligațiile civice normale.

ARTICOLUL 5

Dreptul la libertate și la siguranță

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

- a. dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent ;
  - b. dacă a făcut obiectul unei arestări sau dețineri legale pentru nerespectarea unei hotărâri pronunțate de un tribunal, conform legii, ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege ;
  - c. dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia ;
  - d. dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în vederea aducerii sale în fața autorității competente ;
  - e. dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond ;
  - f. dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală unei persoane în scopul împiedicării pătrunderii ilegale pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.
2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în cel mai scurt termen și într-o limbă pe care o înțelege, asupra

motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției sale și să dispună eliberarea sa dacă detenția este ilegală.

5. Orice persoană, victimă a unei arestări sau dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol, are dreptul la reparații.

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în

măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.
3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :
  - a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa ;
  - b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale ;
  - c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer ;
  - d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării ;
  - e. să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

ARTICOLUL 7

Nicio pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.
2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii, era considerată

infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

ARTICOLUL 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.
2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

ARTICOLUL 9

Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie ; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerile, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.
2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății, a moralei publice, a drepturilor și a libertăților altora.

ARTICOLUL 10

Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.
2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

ARTICOLUL 11

Libertatea de întrunire și de asociere

1. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.
2. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de

către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

ARTICOLUL 12

Dreptul la căsătorie

Începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercitarea acestui drept.

ARTICOLUL 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

ARTICOLUL 15

Derogarea în caz de stare de urgență

1. În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice Înalță Parte Contractantă poate lua

măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta Convenție, în măsura strictă în care situația o impune și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.

2. Dispoziția precedentă nu permite nicio derogare de la articolul 2, cu excepția cazului de deces rezultând din acte licite de război, și nici de la articolele 3, 4 paragrafele 1 și 7.

3. Orice Înalță Parte Contractantă ce exercită acest drept de derogare îl informează pe deplin pe Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la măsurile luate și la motivele care le-au determinat. Aceasta trebuie, de asemenea, să informeze Secretarul General al Consiliului Europei și asupra datei la care aceste măsuri au încetat a fi în vigoare și dispozițiile Convenției devin din nou deplin aplicabile.

ARTICOLUL 16

Restricțiile activității politice a străinilor

Nicio dispoziție a articolelor 10, 11 și 14 nu poate fi considerată ca interzicând Înalțelor Părți Contractante să impună restrângeri activității politice a străinilor.

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.

ARTICOLUL 18

Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

Restricțiile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

TITLUL II CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ARTICOLUL 19

Înființarea Curții

Pentru a asigura respectarea angajamentelor ce decurg pentru Înaltele Părți Contractante din prezenta Convenție și din Protocoalele sale, se înființează o Curte europeană a Drepturilor Omului, numită în continuare „Curtea”. Aceasta va funcționa permanent.

ARTICOLUL 20

Numărul judecătorilor

Curtea se compune dintr-un număr de judecători egal cu cel al Înalțelor Părți Contractante.

ARTICOLUL 21

Condițiile exercitării funcțiilor

1. Judecătorii trebuie să se bucure de cea mai înaltă reputație morală și să întrunească cerințele exercitării unor înalte funcții judiciare sau să fie jurisconșulți cu o competență recunoscută.

2. Judecătorii își exercită mandatul cu titlu individual.
3. Pe durata mandatului lor, judecătorii nu pot exercita nicio activitate incompatibilă cu cerințele de independență, imparțialitate sau disponibilitate impuse de o activitate cu caracter permanent; orice problemă ridicată în aplicarea acestui paragraf este soluționată de către Curte.

ARTICOLUL 22

Alegerea judecătorilor

Judecătorii sunt aleși de Adunarea Parlamentară în numele fiecărei Înalte Părți Contractante, cu majoritatea voturilor exprimate, de pe o listă de trei candidați prezentați de Înalta Parte Contractantă.

ARTICOLUL 23

Durata mandatului și revocarea

1. Judecătorii sunt aleși pentru o perioadă de nouă ani. Ei nu pot fi realeși.
2. Mandatul judecătorilor se încheie atunci împlinesc vârsta de 70 de ani.
3. Judecătorii rămân în funcție până la înlocuirea lor. Ei continuă totuși să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.
4. Un judecător nu poate fi revocat din funcție decât dacă ceilalți judecători decid, cu o majoritate de două treimi, că el nu mai corespunde condițiilor cerute.

ARTICOLUL 24

Grefa și raportorii

1. Curtea dispune de o grefă ale cărei sarcini și organizare sunt stabilite prin regulamentul Curții.

2. Atunci când se pronunță în complet de judecător unic, Curtea este asistată de raportorii care își exercită funcțiile sub autoritatea Președintelui Curții. Raportorii fac parte din grefa Curții.

ARTICOLUL 25

Adunarea plenară

Curtea, reunită în Adunarea plenară,

- a. alege, pentru o durată de trei ani, pe președintele său și pe unul sau doi vicepreședinți; ei pot fi realeși;
- b. constituie Camere pentru o perioadă determinată;
- c. alege președinții Camerelor Curții, care pot fi realeși;
- d. adoptă regulamentul Curții;
- e. alege grefierul și pe unul sau mai mulți grefieri adjuncți;
- f. formulează orice cerere în virtutea articolului 26 paragraful 2.

ARTICOLUL 26

Judecătorul unic, Comitetele, Camerele și Marea Cameră

1. Pentru examinarea cauzelor prezentate, Curtea își desfășoară activitatea în complete de judecător unic, Comitete de trei judecători, Camere de șapte judecători și într-o Mare Cameră de șaptesprezece judecători. Camerele Curții constituie comitetele pentru o perioadă determinată.
2. La cererea Adunării generale a Curții, Comitetul de Miniștri poate reduce la cinci numărul judecătorilor Camerei, prin decizie unanimă și pentru o perioadă determinată.
3. Judecătorul unic nu poate examina nicio cerere introdusă împotriva Înaltei Părți Contractante în numele căreia a fost ales.

4. Judecătorul ales în numele unui stat parte la litigiu este membru de drept al Camerei și al Marii Camere ; în cazul absenței acestui judecător sau când el nu-și poate desfășura activitatea, acest stat parte desemnează o persoană care să activeze în calitate de judecător.

5. Din Marea Cameră fac totodată parte președintele Curții, vicepreședinții, președinții Camerelor și alți judecători desemnați conform regulamentului Curții. Când cauza este deferită Marii Camere în virtutea articolului 43, niciun judecător al Camerei care a pronunțat hotărârea nu poate face parte din Marea Cameră, cu excepția președintelui Camerei și a judecătorului care a participat în numele Înaltei Părți Contractante interesate.

ARTICOLUL 27

Competența judecătorului unic

1. Judecătorul unic poate declara inadmisibilă sau poate radia de pe rol o cerere introdusă în virtutea articolului 34, atunci când o astfel de decizie poate fi adoptată fără o examinare complementară.

2. Decizia este definitivă.

3. Dacă judecătorul unic nu declară inadmisibilă sau nu radiază de pe rol o cerere, acesta o transmite unui Comitet sau unei Camere pentru o examinare suplimentară.

ARTICOLUL 28

Competența comitetelor

1. Un Comitet sesizat cu o cerere individuală introdusă în virtutea articolului 34 poate, prin vot unanim,

- a. să o declare inadmisibilă sau să o radieze de pe rol, atunci când o astfel de decizie poate fi luată fără o examinare complementară ;

- b. să o declare admisibilă și să adopte simultan o hotărâre asupra fondului cauzei, atunci când problema interpretării și aplicării Convenției și a Protocoloalelor sale în cauza respectivă se înscrie într-o jurisprudență bine definită a Curții ;

2. Deciziile și hotărârile Curții prevăzute în paragraful 1 sunt definitive.

3. Dacă judecătorul ales în numele unei Înalte Părți Contractante, parte în litigiu, nu este membru al Comitetului, el poate fi solicitat de către Comitet, în orice stadiu al procedurii, să participe în locul unui membru, avându-se în vedere toți factorii relevanți, inclusiv dacă Înalta Parte Contractantă a contestat aplicarea dispozițiilor paragrafului 1 b.

ARTICOLUL 29

Decizii ale Camerelor asupra admisibilității și fondului

1. Dacă nicio decizie nu a fost luată în virtutea articolelor 27 și 28 și nicio hotărâre nu a fost pronunțată în virtutea articolului 28, o Cameră se poate pronunța asupra admisibilității și a fondului cererilor individuale introduse în virtutea articolului 34.

2. O Cameră se pronunță asupra admisibilității și fondului cererilor interstatale introduse în virtutea articolului 33. În afara unei decizii contrare a Curții în cazuri excepționale, decizia asupra admisibilității este luată în mod separat.

ARTICOLUL 30

Desesizarea în favoarea Marii Camere

În cazul în care cererea prezentată unei Camere ridică o problemă gravă privind interpretarea Convenției sau a Protocoloalelor sale, sau dacă soluționarea unei cauze poate

conduce la o contradicție cu o hotărâre pronunțată anterior de Curte, Camera poate, atât timp cât nu a pronunțat hotărârea sa, să se desesizeze în favoarea Marii Camere, în afara cazului în care una dintre părți se opune la aceasta.

ARTICOLUL 31

Atribuții ale Marii Camere

Marea Cameră

- a. se pronunță asupra cererilor introduse în virtutea articolului 33 sau 34, atunci când cauza i-a fost deferită de Cameră în virtutea articolului 30 sau deferită în virtutea articolului 43 ;
- b. se pronunță asupra problemelor cu care Comitetul de Miniștri sesizează Curtea în virtutea articolului 46 paragraf 4 ; și
- c. examinează cererile de aviz consultativ introduse în virtutea articolului 47.

ARTICOLUL 32

Competența Curții

1. Competența Curții acoperă toate problemele privind interpretarea și aplicarea Convenției și a Protocoalelor sale, care îi sunt supuse în condițiile prevăzute de articolele 33, 34, 46 și 47.
2. În caz de contestare a competenței sale, Curtea hotărăște.

ARTICOLUL 33

Cauzele interstatale

Orice Înalță Parte contractantă poate sesiza Curtea asupra oricărei pretinse încălcări a prevederilor Convenției și ale Protocoalelor sale de către o altă Înalță Parte Contractantă.

ARTICOLUL 34

Cereri individuale

Curtea poate fi sesizată, printr-o cerere, de orice persoană fizică, organizație neguvernamentală sau grup de particulari care se pretind victime ale unei încălcări de către una dintre Înaltele Părți Contractante a drepturilor recunoscute în Convenție sau în Protocoalele sale. Înalță Parte Contractantă se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept.

ARTICOLUL 35

Condițiile de admisibilitate

1. Curtea nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de recurs interne, așa cum se înțelege din principiile de drept internațional general recunoscute, și într-un termen de 6 luni începând cu data deciziei interne definitive.
2. Curtea nu reține nicio cerere individuală introdusă în virtutea articolului 34, în cazul în care :
  - a. ea este anonimă ; sau
  - b. ea este în mod esențial aceeași cu o cerere examinată anterior de către Curte sau deja supusă unei alte instanțe internaționale de anchetă sau de reglementare și dacă nu conține fapte noi.
3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în virtutea articolului 34, atunci când ea consideră că:
  - a. ea este incompatibilă cu dispozițiile Convenției sau ale Protocoalelor sale, în mod vădit nefondată sau abuzivă; sau
  - b. reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor

omului garantate prin Convenție și Protocoalele sale impune o examinare a fondului cererii, și cu condiția de a nu respinge din acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.

4. Curtea respinge orice cerere pe care o consideră inadmisibilă în aplicarea prezentului articol. Ea poate proceda astfel în orice stadiu al procedurii.

ARTICOLUL 36

Intervenția terților

1. În orice cauză prezentată de un reclamant unei Camere sau Marii Camere, Înalta Parte Contractantă, al cărei cetățean este reclamantul, are dreptul de a prezenta observații scrise și de a lua parte la audieri.

2. În interesul bunei administrări a justiției, președintele Curții poate invita orice înalta Parte Contractantă care nu este parte în cauză sau orice persoană interesată, alta decât reclamantul, să prezinte observații scrise sau să ia parte la audiere.

3. În orice cauză prezentată unei Camere sau Marii Camere, Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei poate prezenta observații scrise sau participa la audieri.

ARTICOLUL 37

Radierea de pe rol

1. În orice stadiu al procedurii, Curtea poate decide radierea de pe rol a unei cereri atunci când circumstanțele permit să se conchidă că :

- a. reclamantul nu dorește să o mai mențină ; sau
- b. litigiul a fost soluționat ; sau

c. din orice alt motiv constatat de Curte, continuarea examinării cererii nu se mai justifică.

Totuși, Curtea continuă examinarea cererii dacă respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin Protocoalele sale o impune.

2. Curtea poate hotărî reînscriserea pe rol a unei cereri atunci când ea consideră că împrejurările o justifică.

ARTICOLUL 38

Examinarea contradictorie a cauzei

Curtea examinează cauza conform principiului contradictorialității cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, procedează la o anchetă pentru a cărei bună desfășurare Înaltele Părți Contractante asigură toate facilitățile necesare.

ARTICOLUL 39

Soluționarea pe cale amiabilă

1. În orice etapă a procedurii, Curtea se poate pune la dispoziția părților interesate în scopul soluționării pe cale amiabilă a cauzei, respectând drepturile omului prevăzute de Convenție și Protocoalele sale.

2. Procedura descrisă la paragraful 1 este confidențială.

3. În cazul soluționării pe cale amiabilă, Curtea radiază cauza de pe rol printr-o decizie care se limitează la un rezumat al faptelor și al soluției adoptate.

4. Această decizie este transmisă Comitetului de Miniștri, care supraveghează executarea clauzelor de soluționare pe cale amiabilă, așa cum acestea figurează în decizie.

ARTICOLUL 40

Audierea publică și accesul la documente

1. Audierea este publică, în afara cazului în care Curtea nu decide altfel, motivat de circumstanțe excepționale.
2. Documentele depuse la grefă sunt accesibile publicului, în afara cazului în care președintele Curții nu decide altfel.

ARTICOLUL 41

Reparația echitabilă

Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

ARTICOLUL 42

Hotărâri ale Camerelor

Hotărârile Camerelor devin definitive conform dispozițiilor articolului 44 paragraful 2.

ARTICOLUL 43

Retrimiteri în fața Marii Camere

1. Într-un termen de trei luni de la data hotărârii unei Camere, orice parte în cauză poate, în cazuri excepționale, să solicite retrimiteri cauzei în fața Marii Camere.
2. Un colegiu de cinci judecători ai Marii Camere acceptă cererea atunci când cauza ridică o problemă gravă privind interpretarea sau aplicarea Convenției sau a Protocoalelor sale, sau o altă problemă gravă cu caracter general.

3. În cazul în care colegiul acceptă cererea, Marea Cameră se pronunță asupra cauzei printr-o hotărâre.

ARTICOLUL 44

Hotărâri definitive

1. Hotărârea Marii Camere este definitivă.
2. Hotărârea unei Camere devine definitivă :
  - a. când părțile declară că ele nu vor solicita retrimiteri cauzei în fața Marii Camere ; sau
  - b. la trei luni de la data hotărârii, dacă retrimiteri cauzei în fața Marii Camere nu a fost cerută ; sau
  - c. când Colegiul Marii Camere respinge cererea de retrimiteri formulată potrivit articolului 43.
3. Hotărârea definitivă se publică.

ARTICOLUL 45

Motivarea hotărârilor și deciziilor

1. Hotărârile și deciziile care declară cererile admisibile sau inadmisibile sunt motivate.
2. Dacă hotărârea nu exprimă în totalitate sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să adauge acesteia expunerea opiniei sale separate.

ARTICOLUL 46

Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. Înaltele Părți Contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.
2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului de Miniștri care supraveghează executarea ei.

3. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că interpretarea unei hotărâri definitive cauzează dificultăți de supraveghere a executării hotărârii, el poate sesiza Curtea să se pronunțe asupra acestei probleme de interpretare. Decizia de a sesiza Curtea este luată prin vot cu o majoritate de două treimi a reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri.

4. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că o Înalta Parte Contractantă refuză să se conformeze unei hotărâri definitive într-o cauză în care aceasta este parte, și după ce va fi pus în întârziere Înalta Parte Contractantă printr-o decizie luată prin vot cu o majoritate de două treimi a reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri, el poate sesiza Curtea asupra problemei respectării de Înalta Parte Contractantă respectivă a obligațiilor ei ce decurg din paragraful 1.

5. În cazul în care Curtea constată o încălcare a dispozițiilor paragrafului 1, ea retrimite cauza Comitetului de Miniștri pentru ca acesta să examineze măsurile ce se impun. În cazul în care Curtea constată că nu a avut loc încălcare a dispozițiilor paragrafului 1, ea retrimite cauza Comitetului de Miniștri, care decide să închidă supravegherea executării.

ARTICOLUL 47

Avizele consultative

1. La cererea Comitetului de Miniștri, Curtea poate să dea avize consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea Convenției și a Protocoalelor sale.

2. Aceste avize nu se pot referi la probleme privind conținutul sau întinderea drepturilor și a libertăților definite în titlul I al Convenției și în Protocoalele sale, nici asupra altor probleme de care Curtea sau Comitetul de Miniștri ar putea

să ia cunoștință ca urmare a introducerii unui recurs prevăzut în Convenție.

3. Decizia Comitetului de Miniștri de a cere un aviz Curții este luată prin votul majorității reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri.

ARTICOLUL 48

Competența consultativă a Curții

Curtea decide dacă cererea de aviz consultativ prezentată de Comitetul de Miniștri este de competența sa, așa cum aceasta este definită de articolul 47.

ARTICOLUL 49

Motivarea avizelor consultative

1. Avizul Curții este motivat.
2. Dacă avizul nu exprimă în totalitate sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să alăture acestuia expunerea opiniei sale separate.
3. Avizul Curții este transmis Comitetului de Miniștri.

ARTICOLUL 50

Cheltuielile de funcționare a Curții

Cheltuielile de funcționare a Curții sunt în sarcina Consiliului Europei.

ARTICOLUL 51

Privilegii și imunități ale judecătorilor

Judecătorii beneficiază, pe durata exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute de articolul 40 din

Statutul Consiliului Europei și de acordurile încheiate în virtutea acestui articol.

TITLUL III DISPOZIȚII DIVERSE

ARTICOLUL 52

Anchetele Secretarului General

Orice Înalță Parte Contractantă va furniza, la solicitarea Secretarului General al Consiliului Europei, explicațiile cerute asupra modului în care dreptul său intern asigură aplicarea efectivă a tuturor dispozițiilor acestei convenții.

ARTICOLUL 53

Apărarea drepturilor omului recunoscute

Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte.

ARTICOLUL 54

Competențele Comitetului de Miniștri

Nicio dispoziție a prezentei Convenții nu aduce atingere competențelor conferite Comitetului de Miniștri prin statutul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 55

Excluderea altor moduri de soluționare a litigiilor

Cu excepția unor acorduri speciale, Înaltele Părți Contractante renunță să se prevaleze de tratate, convenții sau declarații în vigoare încheiate între ele în scopul de a supune, pe calea unei cereri, un diferend apărut din interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, unui alt mod de reglementare decât cele prevăzute în susnumita Convenție.

ARTICOLUL 56

Aplicarea teritorială

1. Orice stat, în momentul ratificării sau în orice alt moment ulterior, poate să declare, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei, că prezenta Convenție se va aplica, sub rezerva paragrafului 4 al prezentului articol, unuia sau tuturor teritoriilor ale căror relații internaționale el le asigură.
2. Convenția se va aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare începând cu a 30-a zi de la data la care Secretarul General al Consiliului Europei va fi primit această notificare.
3. În respectivele teritorii, dispozițiile prezentei Convenții vor fi aplicate ținând seama de necesitățile locale.
4. Orice stat care a făcut o declarație conform primului paragraf din acest articol poate să declare, în orice moment ulterior, referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții pentru a lua cunoștință de cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform articolului 34 din convenție.

ARTICOLUL 57

Rezervele

1. Oricare stat, în momentul semnării prezentei Convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare, poate să formuleze o rezervă în legătură cu o dispoziție anume a Convenției, în măsura în care o lege atunci în vigoare pe teritoriul său nu este conformă cu această dispoziție. Rezervele cu caracter general nu sunt autorizate în termenii prezentului articol.
2. Orice rezervă emisă conform prezentului articol necesită o scurtă expunere privind legea în cauză.

ARTICOLUL 58

Denunțarea

1. O Înalta Parte Contractantă nu poate denunța prezenta Convenție decât după expirarea unui termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a Convenției în ceea ce o privește și prin intermediul unui preaviz de șase luni, dat printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei, care informează despre aceasta celelalte părți contractante.
2. Această denunțare nu poate avea ca efect să dezlege Înalta Parte Contractantă interesată de obligațiile conținute în prezenta Convenție în ceea ce privește orice fapt care, putând constitui o încălcare a acestor obligații, ar fi fost comis de ea anterior datei la care denunțarea are efect.
3. Sub aceeași rezervă ar înceta de a mai fi parte la prezenta Convenție orice parte contractantă care ar înceta de a mai fi membru al Consiliului Europei.
4. Convenția poate fi denunțată conform dispozițiilor paragrafelor precedente în ceea ce privește orice teritoriu pentru care ea a fost declarată aplicabilă potrivit articolului 56.

ARTICOLUL 59

Semnarea și ratificarea

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Ratificările vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.
  2. Uniunea europeană poate adera la prezenta Convenție.
  3. Prezenta Convenție va intra în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare.
  4. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Convenția va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.
  5. Secretarul General al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a Convenției, numele Înantelor Părți Contractante care au ratificat-o, precum și depunerea oricărui instrument de ratificare intervenită ulterior.
- Încheiată la Roma, la 4 noiembrie 1950, în franceză și în engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General va transmite copie certificată tuturor semnatarilor.

Protocolul adițional

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Paris, 20.III.1952

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Hotărâte să ia măsuri care să asigure garantarea colectivă a drepturilor și libertăților, altele decât cele care sunt deja înscrise în Titlul I al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”).

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

ARTICOLUL 2

Dreptul la instruire

Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filozofice.

ARTICOLUL 3

Dreptul la alegeri libere

Înaltele Părți Contractante se angajează să organizeze, la intervale rezonabile, alegeri libere cu vot secret, în condiții care să asigure libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ.

ARTICOLUL 4

Aplicarea teritorială

Orice Înalta Parte Contractantă, în momentul semnării ori al ratificării prezentului Protocol sau în orice alt moment ulterior, poate să comunice Secretarului General al Consiliului Europei o declarație precizând măsura în care aceasta se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice anumitor teritorii care sunt desemnate în declarația respectivă și ale căror relații internaționale aceasta le asigură.

Orice Înalta Parte Contractantă care a comunicat o declarație în virtutea paragrafului precedent poate, după un anumit interval de timp, să comunice o nouă declarație care să modifice termenii oricărei declarații anterioare sau care să pună capăt aplicării dispozițiilor prezentului Protocol cu privire la un anumit teritoriu.

O declarație făcută potrivit prezentului articol va fi considerată ca fiind în conformitate cu articolul 56 paragraful 1 al Convenției.

ARTICOLUL 5

Raportarea la Convenție

Înaltele Părți Contractante vor considera articolele 1, 2, 3 și 4 din acest Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se vor aplica în consecință.

ARTICOLUL 6

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol este deschis spre semnare membrilor Consiliului Europei, semnatori ai Convenției ; el va fi ratificat o dată cu Convenția sau după ratificarea acesteia. El va intra în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare. Pentru orice semnatar care îl va ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare o dată cu depunerea instrumentului de ratificare.

Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei, care va notifica tuturor membrilor numele celor care au ratificat Protocolul.

Încheiat la Paris la 20 martie 1952, în franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General va transmite copie certificată fiecăruia dintre guvernele semnatare.

Protocolul nr. 4

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, recunoscând anumite drepturi și libertăți, altele decât cele care figurează deja în Convenție și în primul Protocol adițional la Convenție

Strasbourg, 16.IX.1963

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Hotărâte să ia măsuri de natură să asigure garantarea colectivă a drepturilor și libertăților, altele decât cele care sunt deja înscrise în Titlul I al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”) și în articolele 1-3 din primul Protocol adițional la Convenție, semnat la Paris la 20 martie 1952,

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Interzicerea privării de libertate pentru datorii

Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

ARTICOLUL 2

Libertatea de circulație

1. Oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa.
2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa.
3. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.
4. În anumite zone determinate drepturile recunoscute în paragraful 1 pot face obiectul unor restrângeri care, prevăzute de lege, sunt justificate de interesul public într-o societate democratică.

ARTICOLUL 3

Interzicerea expulzării propriilor cetățeni

1. Nimeni nu poate fi expulzat, printr-o măsură individuală sau colectivă, de pe teritoriul statului al cărui cetățean este.
2. Nimeni nu poate fi privat de dreptul de a intra pe teritoriul statului al cărui cetățean este.

ARTICOLUL 4

Interzicerea expulzărilor colective de străini

Expulzările colective de străini sunt interzise.

ARTICOLUL 5

Aplicarea teritorială

1. Oricare Înalță Parte Contractantă poate, în momentul semnării ori al ratificării prezentului Protocol sau în orice moment ulterior, să comunice Secretarului General al Consiliului Europei o declarație precizând măsura în care ea se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice anumitor teritorii care sunt desemnate în declarația respectivă și ale căror relații internaționale ea le asigură.
2. Orice Înalță Parte Contractantă care a comunicat o declarație în virtutea paragrafului precedent poate, periodic, să comunice o nouă declarație prin care să modifice termenii oricărei declarații anterioare sau prin care să pună capăt aplicării dispozițiilor prezentului Protocol cu privire la un anumit teritoriu.
3. O declarație făcută potrivit prezentului articol va fi considerată ca făcută în conformitate cu articolul 56 paragraful 1 al Convenției.
4. Teritoriul oricărui stat la care se aplică prezentul Protocol, în virtutea ratificării sau acceptării sale de către respectivul stat, și fiecare dintre teritoriile la care se aplică Protocolul în virtutea unei declarații subscrise de respectivul stat conform prezentului articol, vor fi considerate ca teritorii distincte în sensul referirilor la teritoriul unui stat făcute la articolele 2 și 3.
5. Orice stat care a făcut o declarație potrivit paragrafelor 1 sau 2 ale prezentului articol poate să declare, în orice moment ulterior, referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții de a primi cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform articolului 34 din Convenție, privitor la articolele 1-4 din prezentul Protocol sau la unele dintre acestea.

ARTICOLUL 6

Raportarea la Convenție

Înaltele Părți Contractante vor considera articolele 1-5 ale acestui Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se vor aplica în consecință.

ARTICOLUL 7

Semnarea și ratificarea

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare membrilor Consiliului Europei, semnatori ai Convenției ; el va fi ratificat odată cu Convenția sau după ratificarea acesteia. El va intra în vigoare după depunerea a cinci instrumente de ratificare. Pentru oricare semnatar care îl va ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare odată cu depunerea instrumentului de ratificare.

2. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei care va notifica tuturor Membrilor numele celor care au ratificat Protocolul.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 16 septembrie 1963, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele semnatare.

Protocolul nr. 6

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, privind abolirea pedepsei cu moartea

Strasbourg, 28.IV.1983

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”),

Considerând că progresele intervenite în mai multe State membre ale Consiliului Europei exprimă o tendință generală în favoarea abolirii pedepsei cu moartea,

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Abolirea pedepsei cu moartea

Pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat.

ARTICOLUL 2

Pedeapsa cu moartea în timp de război

Un stat poate să prevadă în legislația sa pedeapsa cu moartea pentru acte săvârșite în timp de război sau de pericol

iminent de război ; o asemenea pedeapsă nu va fi aplicată decât în cazurile prevăzute de această legislație și conform dispozițiilor sale. Statul respectiv va comunica Secretarului General al Consiliului Europei dispozițiile aferente legislației în cauză.

ARTICOLUL 3

Interzicerea derogărilor

Nicio derogare de la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul articolului 15 din Convenție nu este îngăduită.

ARTICOLUL 4

Interzicerea rezervelor

Nicio rezervă la dispozițiile prezentului Protocol pe temeiul articolului 57 din Convenție nu este admisă.

ARTICOLUL 5

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezentul Protocol.
2. Orice stat poate, în oricare moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează datei primirii declarației de către Secretarul General.
3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare

adresată Secretarului General. Retragerea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează datei primirii notificării de către Secretarul General.

ARTICOLUL 6

Raportarea la Convenție

Statele Părți consideră articolele 1-5 ale prezentului Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 7

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol este deschis spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei, semnare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu va putea să ratifice, să accepte sau să aprobe prezentul Protocol fără ca, simultan sau anterior, să fi ratificat Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei la care cinci state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Protocol, conform dispozițiilor articolului 7.
2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează datei depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 9

Funcțiile depozitarului

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului :

- a. orice semnare ;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare ;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, conform articolelor 5 și 8 ;
- d. orice alt act, notificare sau comunicare având o legătură cu prezentul Protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 28 aprilie 1983, în franceză și în engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre Statele membre ale Consiliului Europei.

Protocolul nr. 7

La Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Strasbourg, 22. XI.1984

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Hotărâte să ia noi măsuri de natură să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi și libertăți prin Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”),

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Garanțiile procedurale în cazul expulzării de străini

1. Un străin care își are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat nu poate fi expulzat decât în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii, iar el trebuie să poată :
  - a. să prezinte motivele care pledează împotriva expulzării sale ;
  - b. să ceară examinarea cazului său ; și
  - c. să ceară să fie reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a uneia ori a mai multor persoane desemnate de către această autoritate.

2. Un străin poate fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor enumerate în paragrafele articolului precedent atunci când expulzarea este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.

ARTICOLUL 2

Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală

1. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.

2. Acest drept poate face obiectul unor excepții în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.

ARTICOLUL 3

Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară

Atunci când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau când este acordată grațierea, pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în statul respectiv, cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă în tot sau în parte.

ARTICOLUL 4

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nicio derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul articolului 15 din Convenție.

ARTICOLUL 5

Egalitatea între soți

Soții beneficiază de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relațiile cu copiii lor referitor la căsătorie, pe durata căsătoriei și în momentul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică Statele să ia măsurile necesare în interesul copiilor.

ARTICOLUL 6

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezentul Protocol, precizând măsura în care el se angajează ca dispozițiile prezentului Protocol să se aplice acestui sau acestor teritorii.

2. Orice stat poate, în oricare moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare pentru acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General. Retragerea sau modificarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

4. O declarație potrivit prezentului articol va fi considerată ca fiind în conformitate cu articolul 56 paragraful 1 al Convenției.

5. Teritoriul oricărui stat cu privire la care prezentul Protocol se aplică, în virtutea ratificării, a acceptării sau a aprobării sale de către Statul respectiv; precum și fiecare dintre teritoriile cu privire la care Protocolul se aplică în baza unei declarații făcute de respectivul stat, conform prezentului articol, pot fi considerate ca teritorii distincte în cazul referirii la teritoriul unui Stat făcute la art. 1.

6. Orice stat care a făcut o declarație potrivit paragrafelor 1 sau 2 ale prezentului articol poate să declare, în orice moment ulterior, referitor la unul sau la mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții pentru a primi cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform articolului 34 din Convenție, privitor la articolele 1-5 din prezentul Protocol.

ARTICOLUL 7

Raportarea la Convenție

Statele părți consideră articolele 1-6 ale prezentului Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 8

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol este deschis spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără să fi ratificat simultan sau anterior Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 9

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data la care șapte state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Protocol conform articolului 8.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 10

Funcțiile depozitarului

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica tuturor statelor membre ale Consiliului Europei:

- a. orice semnare ;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau aprobare ;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol conform articolelor 6 și 9 ;
- d. orice alt act, notificare sau declarație în legătură cu prezentul Protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 22 noiembrie 1984, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

Protocolul nr. 12

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Roma, 4.XI.2000

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Luând în considerare principiul fundamental în virtutea căruia toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul la o protecție egală din partea legii ,

Hotărâte să ia noi măsuri pentru promovarea egalității tuturor persoanelor din garantarea colectivă a unei interziceri generale a discriminării, prin intermediul Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”),

Reafirmând că principiul nediscriminării nu împiedică statele părți să ia măsuri pentru promovarea unei egalități depline și efective, cu condiția existenței unei justificări obiective și rezonabile a acestor măsuri ,

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Interzicerea generală a discriminării

1. Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe

sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.

ARTICOLUL 2

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, la data semnării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, să indice teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezentul Protocol.

2. Orice stat poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol asupra oricărui alt teritoriu indicat în declarație. Protocolul va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente poate fi retrasă sau modificată, în ceea ce privește orice teritoriu indicat în declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General. Retragera sau modificarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data primirii acestei notificări de către Secretarul General.

4. O declarație făcută conform prezentului articol va fi considerată ca făcută conform articolului 56 paragraful 1 al Convenției.

5. Orice stat care a făcut o declarație conform paragrafelor 1 sau 2 ale prezentului articol poate să declare, în orice moment ulterior, referitor la unul sau mai multe dintre teritoriile vizate

în declarație că acceptă competența Curții de a primi cererile persoanelor fizice, organizațiilor neguvernamentale sau grupurilor de particulari, în conformitate cu articolului 34 al Convenției, referitoare la articolul 1 din prezentul Protocol.

ARTICOLUL 3

Raportarea la Convenție

Statele Părți consideră articolele 1 și 2 ale prezentului Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției vor fi aplicate în mod corespunzător.

ARTICOLUL 4

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol va fi deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei care au semnat Convenția. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără a ratifica în prealabil sau simultan Convenția. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 5

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea perioadei de trei luni de la data la care zece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin prezentul Protocol, conform articolului 4.

2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin prezentul Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează

după expirarea perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 6

Funcțiile depozitarului

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului :

- a. orice semnare ;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare ;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol, conform articolelor 2 și 5 ;
- d. orice alt act, notificare sau comunicare având o legătură cu prezentul Protocol.

Încheiat la Roma la 4 noiembrie 2000, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

Protocolul nr. 13

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale privind abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstanțele

Vilnius, 3.V.2002

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol,

Convinsă că dreptul fiecăruia la viață reprezintă o valoare fundamentală într-o societate democratică și că abolirea pedepsei cu moartea este esențială pentru apărarea acestui drept și pentru deplina recunoaștere a demnității innăscute a tuturor ființelor umane ,

Dorind să consolideze apărarea dreptului la viață garantat de către Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”),

Considerând că Protocolul 6 la Convenția privind abolirea pedepsei cu moartea, semnat la Strasbourg la 28 aprilie 1983, nu exclude pedeapsa cu moartea referitoare la actele comise în timp de război sau de pericol iminent de război, fiind hotărâte să acționeze în cele din urmă pentru abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstanțele ,

Au convenit asupra celor ce urmează :

ARTICOLUL 1

Abolirea pedepsei cu moartea

Pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat.

ARTICOLUL 2

Interzicerea derogărilor

Nicio derogare de la dispozițiile prezentului Protocol în temeiul articolului 15 din Convenție nu este îngăduită.

ARTICOLUL 3

Interzicerea rezervelor

Nicio rezervă la dispozițiile prezentului Protocol în temeiul articolului 57 din Convenție nu este admisă.

ARTICOLUL 4

Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare ori de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezentul Protocol.
2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentului Protocol la oricare alt teritoriu desemnat în declarație. Protocolul va intra în vigoare cu privire la acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.
3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, va putea fi retrasă sau modificată, în ceea ce

privește orice teritoriu desemnat în această declarație, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragera sau modificarea va produce efecte din prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

ARTICOLUL 5

Raportarea la Convenție

Statele părți consideră articolele 1-4 din prezentul Protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

ARTICOLUL 6

Semnarea și ratificarea

Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, semnare ale Convenției. El va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului Europei nu va putea să ratifice, să accepte sau să aprobe prezentul Protocol fără ca, simultan sau anterior, să fi ratificat Convenția. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Intrarea în vigoare

1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de trei luni de la data la care zece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin protocol, conform dispozițiilor articolului 6.
2. Pentru orice stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a fi legat prin Protocol, acesta va intra în

vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 8

Funcțiile depozitarului

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului :

- a. orice semnare ;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare ;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, conform articolele 4 și 7 ;
- d. orice alt act, notificare sau comunicare având o legătură cu prezentul Protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Vilnius la 3 mai 2002, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

a drepturilor omului